

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 69

(1999-2000)

Om lov om lønnsnemndbehandling av
arbeidstvisten mellom Norsk Helse- og
Sosialforbund og Oslo kommune i
forbindelse med tariffrevisjonen per 1.
mai 2000

*Tilråding fra Kommunal- og regionaldepartementet av 9. juni
2000, godkjent i statsråd samme dag.*

1 Innledning

Kommunal- og regionaldepartementet legger med dette frem forslag om at arbeidstvisten mellom Oslo kommune og Norsk Helse- og Sosialforbund i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Departementet fremmer samtidig forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidskamp for å løse tvisten.

2 Partsforhandlinger og mekling

Twisten er oppstått i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000. Det har vært ført forhandlinger mellom Oslo kommune og arbeidstakerorganisasjonene om revisjon av de respektive tariffavtaler. Partene på arbeidstakersiden er Norsk Kommuneforbund, Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere, Skolenes Landsforbund, Norsk Kantor- og Organistforbund, Norsk Musikerforbund og Norsk Tolkeforbund, som alle er LO-forbund, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund- seksjon kommune (YS-K), Akademikernes Fellesorganisasjon - seksjon kommune (AF-K), Norsk Lærerglag, Norges Ingeniørorganisasjon - NITO og Akademikerne - seksjon kommune (Akademikerne-K).

Alle organisasjonene brøt forhandlingene og sendte varsel om plassoppsigelse til Riksmeklingsmannen. Varslet ble mottatt fredag 12. mai og 14. mai 2000. Riksmeklingsmannen nedla forbud mot arbeidsstans 14. mai og innkalte partene til mekling. Meklingen ble innledet 16. mai 2000, og det ble avholdt flere meklingsmøter. Meklingen ble begjært hevet fredag 23. mai med fristutløp 28. mai 2000 kl 24.00. Norsk Kommuneforbund og Norsk Tolkeforbund samt AF-K, Akademikerne-K og YS-K med unntak av Norsk Helse- og Sosialforbund kom til enighet med Oslo kommune innen fristens utløp. Norsk Helse- og Sosialforbund aksepterte ikke det fremlagte forslag og iverksatte den varslede streiken fra 29. mai 2000.

Norsk Helse- og Sosialforbund tok ut sine medlemmer i streik på følgende steder:

Sted:	Arbeidstakere i streik:
Aker sykehus	100
Bydel Ullern	18
Bydel Hellerud	46
Bydel Bøler	38
Bydel Søndre Nordstrand	34
Totalt:	236

Norsk Helse- og Sosialforbund varslet samme dag utvidelse av konflikten med virkning fra lørdag 3. juni 2000. Opptrappingen omfattet i tillegg til de allerede berørte arbeidsplassene nå også Ullevål sykehus, og fordelte seg slik:

Sted:	Arbeidstakere i streik:
Aker sykehus	99
Ullevål sykehus	431
Bydel Ullern	27
Bydel Hellerud	46
Bydel Bøler	38

Om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000

Bydel Søndre Nordstrand	34
Totalt:	675

Kommunal- og regionalministeren innkalte Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune til et møte lørdag 3. juni kl 06.00. Statsråden informerte partene om at Regjeringen på grunn av de store konsekvensene opptrappingen av streiken ville få, hadde besluttet å fremme forslag om tvungen lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten. Norsk Helse- og Sosialforbund meddelte da at medlemmene ville gjenoppta arbeidet samme dag.

3 Omfang og virkninger av konflikten

Etter opptrappingen lørdag 3. juni 2000 ville totalt 911 av Norsk Helse- og Sosialforbunds medlemmer vært omfattet av streikeuttaket. Ved Ullevål og Aker sykehus var alle medlemmene i Norsk Helse- og Sosialforbund omfattet av streikeuttaket fra arbeidstidens begynnelse lørdag 3. juni.

Kommunal- og regionaldepartementet har blitt holdt løpende orientert av Statens helsetilsyn om virkningene av arbeidstvisten, og deres vurderinger av streikens konsekvenser.

Statens helsetilsyn opplyste i en rapport av 3. juni at forsvarlig drift og ivaretagelse av øyeblikkelig hjelp ikke kunne garanteres ved Ullevål sykehus fra kl 07.00 samme dag. De konkluderte på bakgrunn av dette med at den pågående streiken innebar fare for liv og helse. Helsetilsynets konklusjon bygget blant annet på brev fra Oslo kommune til Fylkeslegen av 2. juni kl. 17.00 om situasjonen ved Ullevål sykehus. I brevet heter det bl.a.:

«Ullevål sykehus har fått avslag fra Norsk Helse- og Sosialforbund på noe over halvparten av sine søknader om dispensasjon fra streiken. Dette medfører at det ikke kan drives medisinsk faglig forsvarlig fra 03.06.2000 kl 07.00 på følgende avdelinger: onkologisk avdeling, nevrokirurgisk avdeling, gastrokirurgisk avdeling og øre-nese-halsavdeling.

I Hjerter lunge senteret kan det ikke drives faglig forsvarlig virksomhet fra 03.06.2000 kl 15.00 på følgende enheter: lungemedisinsk sengepost, thoraks kirurgisk avdeling og hjertemedisinsk avdeling.

Samtlige av disse avdelingene mottar øyeblikkelig hjelp og denne funksjonen vil derfor bli truet fra de ovenfornevnte tidspunkt.

I medisinsk divisjon melder fem avdelingsoverleger at med nåværende avslag på søknad om dispensasjon for lørdag og enda ikke avklart dispensasjon for resten av helgen, anses driften som medisinsk uforsvarlig.

Ved fødeavdelingen meldes det om svært marginale forhold, og her vil driften kunne bli rammet dersom anke ikke fører frem. I følge avdelingsoverlegen vil de ikke kunne ivareta øyeblikkelig hjelp plikten fra 03.06.2000 kl. 15.00 dersom noen tas ut i streik.

Ullevål sykehus har vurdert om det er mulig å flytte pasienter mellom avdelinger, men på grunn av mangel på kapasitet og fagpersonell er dette ikke en akseptabel løsning. Aker sykehus er forespurt, men har på nåværende tidspunkt ikke mulighet til å avlaste med å ta over pasienter fra Ullevål sykehus.»

Helsetilsynets konklusjon bygget også på et brev fra kommunaldirektør Anne Grette ved Byrådsavdeling for helse og sykehus i Oslo kommune til Fylkeslegen i Oslo 2. juni 2000 kl. 23.30. I orienteringen heter det blant annet:

«Ullevål sykehus har sent i kveld opplyst at det etter situasjonsbeskrivelsen som ble gitt i ettermiddag er innvilget ytterligere en dispensasjon som ikke endrer de vurderinger som da ble gjort. Det ble i kveld opplyst til Ullevål sykehus at det ikke blir behandlet flere dispensasjonssøknader eller anker for kommende helg. Avdelingsoverlegene som da vurderte situasjonen mente at avdelingene ikke kunne drives

medisinsk faglig forsvarlig fordi bemanningen allerede lå under den minstestandard de vurderte som nødvendig.

Byrådsavdeling for helse og sykehus legger avdelingsoverlegenes vurdering til grunn. Byrådsavdelingen har vurdert alternative løsninger for de aktuelle pasientgruppene. Aker sykehus har ingen mulighet til å avlaste Ullevål sykehus, dels fordi det her er snakk om avdelinger med regionsansvar (nevrokirurgisk avdeling, thoraks kirurgisk avdeling og hjertemedisinsk avdeling), dels fordi Aker sykehus også er rammet av konflikten (fødeavdelingen) og dels fordi det ikke er andre sykehus i Oslo som kan ivareta pasientene (øre-nese-hals). Byrådsavdelingen mener det ikke er forsvarlig å sende de aktuelle pasientene til Bergen eller Trondheim.»

4 Konklusjon

Etter en helhetsvurdering har Kommunal- og regionaldepartementet kommet til at hensynet til liv og helse taler for at konflikten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune nå blir løst uten ytterligere arbeidskamp. Som det fremgår av oversikten foran, hadde arbeidsnedleggelsene omfattende konsekvenser særlig for Ullevål sykehus. Det ble fra arbeidstakersiden fremholdt at de ikke ønsket å sette liv og helse i fare, og at man derfor var innstilt på å gi de nødvendige dispensasjoner og opprettholde en akuttberedskap i forbindelse med slike søknader. Statens helsetilsyn er imidlertid av den oppfatning at dette ikke har vært tilstrekkelig til å unngå at liv og helse settes i fare.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer er det bare adgang til inngrep i streikeretten dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller store deler av befolkningen i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel 31, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet. Høyesterett behandlet i en dom av 10. april 1997 gyldigheten av et streikeforbud i provisorisk anordning av 1. juli 1994. Høyesterett slo i dommen fast at praksis med bruk av tvungen lønnsnemnd for å løse arbeidstvister når betydelige samfunnsinteresser tilsier det, ikke er i strid med alminnelige rettsprinsipper av grunnlovsmessig karakter. I forhold til Norges folkerettslige forpliktelser pekte Høyesterett på at Norge aldri har akseptert at bruk av tvungen lønnsnemnd, når betydelige samfunnsinteresser tilsier det, skulle være i strid med ILO-konvensjonene.

På denne bakgrunn er Kommunal- og regionaldepartementet av den oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidskonflikten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener departementet at det uansett vil være uforsvarlig å ikke gripe inn i konflikten.

Om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000

Kommunal- og regionaldepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000 i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Kommunal- og regionaldepartementet ligger ved.

Forslag til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000

§ 1

Twisten mellom Norsk Helse- og Sosialforbund og Oslo kommune i forbindelse med tariffrevisjonen per 1. mai 2000 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Reglene i lov av 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokade til løsning av tvisten.

§ 3

Loven her trer i kraft straks.

Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.
